מסורת השס

מלכים יראו וקמו שרים וישתחוו" אמר לו רבי אליעזר והלא כבר נאמר "אם תשוב ישראל נאום ה' אלי תשוב אמר לו רבי יהושע והלא כבר נאמר "ואשמע את האיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאור וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם כי למועד מועדים וחצי וכלות נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה וגו" ושתק רבי אליעזר ואמר רבי אבא אין לך קץ מגולה שנאמר "ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל וגו" רבי (*אליעזר) אומר אף בזמן שנאמר "כי לפני הימים (האלה) [ההם] שכר האדם לא נהיה ושכר הבהמה איננה וליוצא ולבא אין שלום מן הצר" *מאי "ליוצא ולבא אין שלום מן הצר" רב אמר אף תלמידי חכמים שכתוב בהם 'שלום' דכתיב "שלום רב לאהבי תורתך" אין שלום מפני צר, ושמואל אמר עד שיהיו כל השערים כולן שקולין, אמר רבי חנינא אין בן דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא יימצא שנאמר "אז אשקיע מימיהם ונהרותם אצמיח שמן אולך" וכתב (*בתריה) "ביום ההוא אצמיח קרן לבית ישראל" אמר רבי חמא בר חנינא אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזלה מישראל שנאמר "וכרת הזלזלים במזמרות"] וכתיב "בתריה "בעת ההיא יובל שי לה' צבאות עם ממשך ומורט" אמר זעירי אמר רבי חנינא אין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרוח מישראל שנאמר "כי אז אסיר מקרבך עליזי גאותך וכתיב "והשארתי בקרבך עם עני ודל וחסו בשם ה'" אמר רבי שמלאי משום רבי אלעזר בר"ש *אין בן דוד בא עד שיכלו כל שופטים ושוטרים מישראל שנאמר "ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבור סיגיך ואעבירה כל בדיליך" *אמר עולא אין *ירושלים נפדית אלא בצדקה שנאמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", אמר רב פפא אי בטלי אמגושי אי בטלי דייני בטלי **גזירפטי אי בטלי דייני בטלי גזירפטי דכתיב "הסיר ה' משפטיך פנה אויבך", אמר ר' יוחנן אם ראית דור שמתמעט והולך חכה לו שנאמר "ואת עם עני תושיע וגו' אמר רבי יוחנן אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר חכה לו שנאמר "כי יבא כנהר צר (ו)רוח ה' נוססה בו" וסמיך ליה "ובא לציון גואל" אמר רבי יוחנן אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב: בדור שכולו זכאי דכתיב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ" בדור שכולו חייב דכתיב "וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע" וכתיב "למעני אעשה" אמר רבי אלכסנדרי: רבי יהושע בן לוי רמי-כתיב "בעתה" וכתיב "אחישנה, לא זכו-אחישנה, זכו-בעתה אמר רבי אלכסנדרי: רבי יהושע בן לוי רמי-כתיב "וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה" וכתיב "עני ורוכב על חמור" זכו-"עם ענני שמיא" לא זכו "עני רוכב על חמור", אמר ליה שבור מלכא לשמואל "אמרתן משיח על חמרא אתי, אישדר ליה סוסיא *ברקא דאית לי", אמר ליה מי אית לך בר חיור גווני? ר' יהושע בן לוי אשכח לאליהו דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי אמר ליה אתינא לעלמא דאתי? אמר ליה אם ירצה אדון הזה, אמר רבי יהושע בן לוי שנים ראיתי וקול ג' שמעתי, אמר ליה אימת אתי משיח? אמר ליה זיל שייליה לדידיה, והיכא יתיב? אפיתחא (א)(דקרתא), ומאי סימניה? יתיב ביני עניי סובלי חלאים וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, אהדו שרי חד ואסיר חד, אמר דילמא מבעינא דלא איעכב, אזל לגביה אמר ליה שלום עליך רבי ומורי אמר ליה שלום עליך בר ליואי א"ל לאימת אתי מר? א"ל היום, אתא לגבי אליהו א"ל מאי אמר לך? א"ל שלום עליך בר ליואי, א"ל אבטרך לך ולאבוך לעלמא דאתי, א"ל שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא ולא אתא, א"ל הכי אמר לך "היום אם בקולו תשמעו" שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קיסמא אימתי בן דוד בא? אמר מתיירא אני שמא תבקשו ממני אות, אמרו לו אין אנו מבקשין ממך אות, א"ל לכשיפול השער הזה ויבנה, ויפול ויבנה, ויפול ואין מספיקין לבנותו עד שבן דוד בא, אמרו לו: רבינו, תן לנו אות, אמר להם ולא כך אמרתם לי שאין אתם מבקשין ממני אות? אמרו לו ואף על פי כן, אמר להם אם כך יהפכו מי מערת פמיים לדם, ונהפכו לדם, בשעת פטירתו אמר להן העמיקו לי ארוני שאין

כי נמוגו מופרים. אלמלא יש קץ בדבר: וכלנום נפץ יד עם קדש. כשתכלה תקומתם וחזק ידיהם שהיתה נפולה אינה אינה ואינה לפשוט אלה ואלה ואחר שתכלה גבורתם שיהיו שקולים למאד: פכלינם. אלו הגרות ובא משיח כדאמרינן כי אחזת יד: מגולה מוס. כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה תורה אור אז יקרב הקץ ואין לך קץ מגולה יותר: כי נמוגו מופר מוס. הפסוק כשתרלה ראין שום אחס מעתכר ואף שכר הבהמה לא נהיה והייט כדאמרן עד שתכלה פרומה מן הכיס אין מעות מצויות בכיס: שכר בהמה. עבודת האדמה שהיא על ידי בהמה איננה: וליוצא ולבא אין שלום. אז יבא משיח: [שלום רב] . והייט וליוצא ולבא אלו תלמידי חכמים שאם שהיה דינם נלאת ולבא בשלום כדכתיב שלום רב לאוהבי תורתך אפילו להנהו אין שלום: מן הצר. מרוב הגרות ל"ל מלר הרע: שקולין. שוה שער התבואה ויין רווחי' כדאמרן חמשים שובע גדול ל"ל שקולין שוין שלום יקרין: כשמן מוליך. שהיו טוען קפוין וכיון שהם קפוין אין דגים נמלאין בתוכה: עד שתכלה מלכות הזלה. אלא תהא להם שום שולטנות לישראל אפילו שולטנות קלה ולה: גזירפטי. ענפים קטנים כלומר הסריס והשופטים: וחסו בשם ה'. כלומר שתבא להם גאולה ויחסו בגל שדי: סיגיך. תערובות שבך: בדיליך. המובדלים לרשעי עם: יסירי. גסי רוח מישראל: אמגושי. פרסיים מכשפין שמלעברין ישראל במס' שבת (דף עה:) פעוגתא איכא למאן דאמר אמגושי תרשי ואיכא מ"ד נדופי עובדי כוכבים: גזירפטי. שופטים עובדי כוכבים המובכמין את ישראל במקומות: ומגרוף כבור סיגיך. רבים וגדולים בגסותם כשאגרוף ומסלקים ממך אז אסירה כל בדיליך: אמגושי. הבדלים מירלת המקום: סיגיך. כמו רב דמתרגמינן סג: משפטיך. כמו(ב) (פסיה ג) שופטיך: פנה אויבך. גזירפטי: נוספה. בבור סיגיך ונו' ואשיבה שופטיך" *אמר עולא אין *ירושלים נפדית אלא בצדקה שנאמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", אמר רב פפא אי בטלי אמגושי אי בטלי דייני בטלי **גזירפטי אי בטלי דייני בטלי גזירפטי דכתיב "הסיר ה' משפטיך פנה אויבך", אמר ר' יוחנן אם ראית דור שמתמעט והולך חכה לו שנאמר "ואת עם עני תושיע וגו' אמר רבי יוחנן אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר חכה לו שנאמר "כי יבא כנהר צר (ו)רוח ה' נוססה בו" וסמיך ליה "ובא לציון גואל" אמר רבי יוחנן אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב: בדור שכולו זכאי דכתיב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ" בדור שכולו חייב דכתיב "וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע" וכתיב "למעני אעשה" אמר רבי אלכסנדרי: רבי יהושע בן לוי רמי-כתיב "בעתה" וכתיב "אחישנה, לא זכו-אחישנה, זכו-בעתה אמר רבי אלכסנדרי: רבי יהושע בן לוי רמי-כתיב "וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה" וכתיב "עני ורוכב על חמור", זכו-"עם ענני שמיא" לא זכו "עני רוכב על חמור", אמר ליה שבור מלכא לשמואל "אמרתן משיח על חמרא אתי, אישדר ליה סוסיא *ברקא דאית לי", אמר ליה מי אית לך בר חיור גווני? ר' יהושע בן לוי אשכח לאליהו דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי אמר ליה אתינא לעלמא דאתי? אמר ליה אם ירצה אדון הזה, אמר רבי יהושע בן לוי שנים ראיתי וקול ג' שמעתי, אמר ליה אימת אתי משיח? אמר ליה זיל שייליה לדידיה, והיכא יתיב? אפיתחא (א)(דקרתא), ומאי סימניה? יתיב ביני עניי סובלי חלאים וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, אהדו שרי חד ואסיר חד, אמר דילמא מבעינא דלא איעכב, אזל לגביה אמר ליה שלום עליך רבי ומורי אמר ליה שלום עליך בר ליואי א"ל לאימת אתי מר? א"ל היום, אתא לגבי אליהו א"ל מאי אמר לך? א"ל שלום עליך בר ליואי, א"ל אבטרך לך ולאבוך לעלמא דאתי, א"ל שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא ולא אתא, א"ל הכי אמר לך "היום אם בקולו תשמעו" שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קיסמא אימתי בן דוד בא? אמר מתיירא אני שמא תבקשו ממני אות, אמרו לו אין אנו מבקשין ממך אות, א"ל לכשיפול השער הזה ויבנה, ויפול ואין מספיקין לבנותו עד שבן דוד בא, אמרו לו: רבינו, תן לנו אות, אמר להם ולא כך אמרתם לי שאין אתם מבקשין ממני אות? אמרו לו ואף על פי כן, אמר להם אם כך יהפכו מי מערת פמיים לדם, ונהפכו לדם, בשעת פטירתו אמר להן העמיקו לי ארוני שאין

כמו (ישעיה י) כמסוס טסס וכמו (שם נא) יאכלם סס רוח המקוס טקבת ומחרבת לוקן עם הארות הבלות שלקח הוא מחסין להשמידם: יירשו ארץ. הייט גאולה: עם עני שמיא כבר אינש אתה. במקירות: וכסיב עני ורוכב על הסמור. כמני הבא על חמורו בעגלות: סוסי ברקא. סוס מסורק *ומסון ונלה שיש לי דגנאי הוא שיבא על חמור, מגנג היה ל"ל סוסיא בדקא סוס בדוק לרון: בר חיור גווני. כלום יש לך סוס בר מאה גווני שחמור שלו כן הוא במלחמא בעלמא דאתיה: חיור. מאה בלשון פרסי: פלדון סוס. שכינה היתה עמהם: קול שלשם. דשכינה הוה בהדייהו: לדידיה. למשיח: בפמפא (ידקרפא). גרלה למורי לא בפתח העיר ממש אלא *גן עדן הוא כנגד כל העולם וקאמר ליה דבאותו לד של גן עדן שכנגד פתח העיר משיח שרוי: מוגלי חלאים. מוגעים והוא נמי מוגגע דכתיב (ישעיה נג) והוא מחולל מפשעינו וכתיב (שם) חליינו הוא נשא: כולהו. מי שיש לו חרבע וחמש נגעים: אמרי לפו ושרו כחדא וימנא. מחירין כל נגעתן ביחד ומקנמין לוקן וחוזרין וקושרין לוקן: ואיסו. משיח: שרי חד. נגע ומקנתו וקושרו ולא"כ מתיר הלחר ושוה כן ולינו מתיר שני נגעים יחד דסבר לי בעי לי לאתה ולינאל לא ישראל לא לאתעכב כדי קשירת שני נגעים: אמר ליה. ר' יהושע למשיח לאימת אתי מר אמר ליה היום: אבמתך לך ולאבוך לעולם הבא. ולא לדיקים גמורין אתם לא הוה יהיב לך עלמא ולא הוה מדכר שמיה דאבוך: סיום אם בקולו. של הקב"ה תשמעו: הסמר סוס. של עיר רומי שבעיר רומי היה לוקן שער: ואין מספיקין לבנותו. פעם שלישית: מי פמיים. שירדן נובע ממנו כדתניא בברוכות (דף נה:) דן יולא ממערת פמיים ומפרש התם שפיר: הפמיקו מרוני. עשו לי קבר בקרקע עמוק: שאין

[סנהדרין פרק י מהלכות מלכות פנים וכן בעיר ישראל וכלל למונן ושביה בצדקה ולא כמ"ש רש"ל בתי"ל שבתחק בז: מוכא בד"ה עד שיגא בתוספות מיסראל וכו' סיאנא ע"ש בכרם לוטחת שביה עדים נלמדים מרמב"ם ומהר אחי' (שפיר) **[ניר' הפרחן גאון דפאסי פי' סריסי ושוטרי הסרים]

[עי' ברש"י דסכת ופי' ברש"י דע"ז לי' ד"ה מי בחרג וכו' בחרג לשון פרס משונה כמו ר"ה סוסי בחרג בחלק ע"ש] פוגש את אליהו ושואלו: ג) אות הוא בן דוד ב"ה מאת יבא משיח II תלמידי ר' יוסי בן קיסמא

תוספות מהרש"ל רגשבורג א) גם' שנאמר וכרת הזלזלים במזמרות ואת כנעשיה הסר כנ"ל:

ומעיין רש"ל מבנה

[ל"ל דרומי]

דברים המראים שהקב"ה *מעיר כמוקות סוף פ"ב מעשה דריב"ל בן עזאי

תגהות הגר"א

[א] גם' אפתחא דקרתא. נמחק תיבת דקרתא וכ"כ דרומי: [ב] רש"י ד"ה מבשעיך כמו (פסיה ג) נמחק פסיה ג:

עיין רש"ל כמ"ל

*הימשך מצ"ל.

[שבת קלה: ע"ס]

[ל"ל אלעזר]

תגינה ... ע"ס וכ"ע]

*סוגריים נטמ בלוגן בני לקרא את הקריאה

II

[ל"ל דרומי]

מבנה

דברים המראים שהקב"ה *מעיר כמוקות סוף פ"ב מעשה דריב"ל בן עזאי

תגהות הגר"א

[א] גם' אפתחא דקרתא. נמחק תיבת דקרתא וכ"כ דרומי: [ב] רש"י ד"ה מבשעיך כמו (פסיה ג) נמחק פסיה ג:

עיין רש"ל כמ"ל

*הימשך מצ"ל.

[שבת קלה: ע"ס]

[ל"ל אלעזר]

תגינה ... ע"ס וכ"ע]

*סוגריים נטמ בלוגן בני לקרא את הקריאה

שאין סוס מדי אוכל בו מכן. שמשליכין הארוטה חוץ לקרקע ועושין מהן אכוסיס במלחמת גוג ומגוג: שאין כל דקל וכו'. כלומר עתידין פרס ומדי לבא על בבל וללכדה ונתמלאה כל ארץ בבל חיילות פרסיים וסוסיהם ומקם בחים לא"י ולוכדים אותה: עד שפשטו מלכות על ישראל ע' חדשים שנאמר לכן יפגם לישראל עד עת יולדה ילדה. היינו ע' חדשים כדמתרגמינן בכן יתמסרון כעידן דילדתא למילד וכתיב (מיכה ה) ועמד ורעה בעוז ה' וגו' ויקבו כי עתה יגדל ומתרגמינן ויתיבון מבני גלותהון: על בני ישראל. היינו כל העולם שישראל מפוזרים בו: ייתי. משיח ולא אחמיניה: כעולא דכופיפא דפריס. בגל הרעי של חמורו כלומר אפילו בכך אני רולה ובלבד שאראנו: כופיפא. רעי כמו רמא כופפ' וסכר ירדנא בבבא בתרא (ד' עב): מאי טעמא. חמר לא אחמיניה: מבלו של משיח. גולו ולקמן בעי מאי היא לי"ל חבלו-פחדים וחבלים שיהיו בימיו מחיל העובדי כוכבים: לעשות לפס גם. לעלות בזרוע על כרחם על מלכי פרס: בביפס שניה. בימי עזרא כביאה ראשונה בימי יהושע מדהכישן הכתוב: מאי טעמא. איזו גרה בלה בארץ בימיו שאתה אומר לא אחמיניה: סנגר. מפרש בב"ב (דף סח:) בר מחוזניתא שיודע מילרי הדדות וגבוליהן-עד כאן של פלוני מכאן ואילך של פלוני וכיון לרבות לאחד ולמעט לאחר וכשפוגעו אותו סנגור רולה למדוד שדותיו לקנר מילרי הדדות ודומה כמי שפגע בו אדי: גבאי. גובה מס המלך: מי שכל סנגורים שלו. הקב"ה מלעגר בעצמו כיולדה ואומר בשעה שמעביר העובדי כוכבים מפני ישראל היאך אחליד אלו מפני אלו: פמליא של מעלה ושל מטה. מלאכים וישראל: אפילו הגרים לא גרסינן: רשיע ונפיל פורא ואזיל ושדי סוסיא באוריה. כשרון הסור ונפל מעמידין סוס במקומו באבוסו מה שלא היה רולה לעשות קודם מפלתו של שור שהיה חביב עליו-שורו-ביותר וכשמתרפא השור היוס לו למחר-ממפלתו קשה לו להוציא סוסו מפני השור לאחר שהעמידו שם, כך הקב"ה כיון שראה מפלתן של ישראל נותן גדולתו לעובדי כוכבים וכשחוזרים ישראל בתשובה וגאלין קשה לו לאבד עובדי כוכבים מפני ישראל: פוריים. כמו (מלכים לה) ארוות סוסים: דאכלי שני משיח.

שאין כל דקל ודקל שבבבל שאין סוס של פרסיים נקשר בו ואין לך כל ארון וארון שבארץ ישראל שאין סוס מדי אוכל בו תבן, *אמר רב אין בן דוד בא עד שתתפשט המלכות *על ישראל תשעה חדשים שנאמר °לכן יתנם עד עת יולדה ילדה ויתר אחיו ישובון על בני ישראל אמר עולא ייתי ולא אחמיניה וכן אמר [*רבה] ייתי ולא אחמיניה רב יוסף אמר ייתי ואזכי דאיתיב בטולא דכופיתא דחמריה, אמר ליה אביי (לרבא) [*לרבה] מאי טעמא אילימא משום חבלו של משיח והתניא שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים ומר הא תורה והא גמילות חסדים אמר [ליה] שמא יגרום הרטא כדר' יעקב בר אידי *דר' יעקב בר אידי רמי: כתיב °הנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך וכתיב °ויירא יעקב מאד ויצר לו" שהיה מתיירא שמא *יגרום הרטא כדתניא °עד יעבור עמך ה' זו ביאה ראשונה "עד יעבור עם זו קנית" זו ביאה שניה אמור מעתה ראויים היו ישראל לעשות להם נס בביאה שניה כביאה ראשונה אלא שגרם הרטא וכן אמר ר' יוחנן ייתי ולא אחמיניה, א"ל ריש לקיש מ"ט אילימא משום דכתיב °כאשר ינוס איש מפני הארי ופגעו הדוב [ובא הבית] וסמך ידו (אל) הקיר ונשכו (נחש) בא ואראך דוגמתו בעולם הזה: בזמן שאדם יוצא לשדה ופגע בו סנטר דומה כמי שפגע בו ארי, נכנס לעיר פגע בו גבאי דומה כמי שפגעו דוב, נכנס לביתו ומצא בניו ובנותיו מוטלין ברעב דומה כמי שנשכו נחש אלא משום דכתיב °שאלו נא וראו אם ילד זכר מדוע ראיתי כל גבר ידיו על חלציו כיולדה ונהפכו כל פנים לירקון מאי "ראיתי כל גבר" אמר רבא בר יצחק אמר רב מי "שכל גבורה שלו ומאי "ונהפכו כל פנים לירקון" אמר רבי יוחנן פמליא של מעלה ופמליא של מטה בשעה שאמר הקב"ה "הללו מעשה ידי והללו מעשה ידי היאך אאבד אלו מפני אלו" אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי "רהיט ונפל תורא ואזיל ושדי ליה סוסיא באוריה" אמר רב גידל אמר רב "עתידין ישראל דאכלי שני משיח, אמר רב יוסף פשיטא-ואלא מאן אכיל להו? חילק ובילק-אכלי להו? לאפוקי *מדרבי הילל דאמר "אין משיח לישראל שכבר אכלוהו בימי חזקיה". אמר רב לא אברי עלמא אלא לדוד, ושמואל אמר למשה ורבי יוחנן אמר למשיח, מה שמו? רבי רבי שילא אמרי שילה שמו שנאמר °עד כי יבא שילה רבי רבי ינאי אמרי ינון שמו שנאמר °יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו רבי רבי חנינה אמר חנינה שמו שנאמר °אשר לא אתן לכם חנינה ריש אמרים מנחם בן חזקיה שמו שנאמר °כי רחק ממני מנחם משיב נפשי ורבנן אמרי חיוורא דבי רבי שמו שנאמר °אכן חליינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מוכה אלהים ומעוניה" אמר רב נחמן אי מן חייא הוא כגון אנא שנאמר °והיה אדירו ממנו ומושלו מקרבו יצא, אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש אי מן מתיא הוא כגון דניאל איש חמודות אמר רב יהודה אמר רב עתיד הקדוש ברוך הוא להעמיד להם דוד אחר שנאמר °ועבדו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם" הקים לא נאמר אלא אקים א"ל רב פפא לאביי והכתיב °ודוד עבדי נשיא להם לעולם כגון קיסר ופלגי קיסר דרש רבי שמלאי מאי דכתיב °הוי המתאוים את יום ה' למה זה לכם יום ה' הוא חשך ולא אור" משל לתרנגול ועטלף שהיו מצפין לאור א"ל תרנגול לעטלף אני מצפה לאורה שאורה שלי היא ואתה למה לך אורה?! והיינו

שוכב שיהיה באותן הימים לישראל יהיה: אלא חילק ובילק אכלי נפו. כך היו רגילין לומר כאדם שאומר וכי שדים ושדתים יאכלוהו ובמסכת חולין (דף יפ:) לא חילק ידענא ולא בילק ידענא וכי ברלאה דמשמעות לשון חילק ובילק לשון חורבה כמו בוקה ומבוקה ומבולקה תורה אור (נחום ג) ואמרינן בחולין (שם) לא חילק דרבנן דמלריכין לחלק הסימן שמלריכין לחלק כל הטבעת ולטייר על פני טלו ולא בילק לרבי יוסי שמחריב הסימן שחוקך קלת בתוך הטבעת והשאר חוץ לטבעת וברלאה למורי דאין לו משמעות לא הכא ולא בשו"ר ב: ד"ה בשו"ר ב: ד"ה מסכת וכו'] התם ל"ל חילק ובילק ב' דייני סדום שהיו שמותיהן כך: אין משיח לישראל. שחזקיה היה משיח ועליו נאמרו כל הגבוהות אלמיח קרן לבית ישראל ועמד ורעה בעוז ה'*: אלא לדוד. בזכות דוד שהיה עתיד לומר כמה שירות ותושבחות: למשה. בשביל משה שהיה עתיד לקבל את התורה: מה שמו. של משיח: ינון שמו. כמו יגאי כל אחד היה דורש לאחר שמו: לפני שמש. עד שלא נברא היה שמו ינון והייט לאחר *מו' דברים שעלו במחשבה ליברואות: ולא אמר אמר. עדיין לא יצא משיח: לעשיה כמ"ל. מנחם. כן חזקיה: מיוורא דבי רבי. מעורע של בית רבי: אי מן חייא אי מן מתיא. אם משיח מלוכן כגון רבינו הקדוש ואם משיח מלוכן כגון דניאל איש חמודות: דוד אחר. שעתיד למלוך עליהם: אקים. הקים לא נאמר אלא אקים: כגון קיסר ופלגי קיסר. מלך ושני לו, כן דוד החדש מלך כדכתיב "ודוד מלכם אשר אקים" ודוד המלך שני לו כדכתיב "נשיא להם" ולא כתוב "מלך": אמלף. קלבא שורי"ן בלע"ז ואין לה טייס: שאורה שלי היא. שיש לי טייס לרואות ומלאתי נהנית בה, כך ישראל מלפין בגאולה שיוס ה' יהיה להם אור לבל העובדי כוכבים למה מקיים אותו הרי הוא להם חשך ולא אור: ה"ג

[יומא י. ע"ש] [שם איתא ככל העולם טולו וכן הוא גירי' הוס' בש"ר ב: ד"ה מסכת וכו']

[מיכה ה]

[עי' תוס' ר"ה יח. ד"ה רבה ותוס' יבמות קה: ד"ה רבא]

[פסחים נד: נדרים לט:]

נ"ז שם סופס ט.

*כ"ה ע"ז בתוס'

[לקמן נט. וע"ש פירש"י ד"ה אין לכם]

ירמיה מה

איכה ג/לג

ישעיה נג/ד

ירמיה ל/ב

יחזקאל לו

פמוס ב/ח

נוסח/מהגה

△ נוסח (חוף מ' יוסף) שאומרים "ייתי" ולא אחמיניה" בהפטרת הגמ' תבואו כאה ג'שות להסביר למה

נוסח דעות במהו טאו של משיח ודוגמאות למי ראוי לביות המשיח

מלכים שב